

HARIDUSMINISTEERIUMI TEATAJA

AMETLIK AJAKIRI

Ilmub tarviduse järgi, umbes 24 vihikut aastas.

Toimetuse asukoht ja aadress: Tallinn, Haridusministeerium (Tõnismägi 11). Telef. 453-49

Nr. 5.

17. aprillil 1940.

Nr. 5.

Pedagoogilise Instituudi määrus.

Kahe- ja kolmeaastase õppeajaga keskastme tööstuslike naiskutsekoolide õppetöö korraldamise määrus. Ametikooli õppetöö korraldamise määrus.

Haridusministeeriumi 1940. a. 11. aprilli ringkiri nr. 337 õpilaste progümnaasiumi, reaalkooli ja gümnaasiumi vastuvõtmise asjas.

Haridusmin. Kooliosakonna 1940. a. 6. aprilli ringkiri nr. 322 koolimajade korrastamise asjas.

Haridusmin. Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna, Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1940. a. 9. aprilli ringkiri nr. 6152 õpilastele kodanliku õhukaitse tunnistuste andmise asjas.

Keskkoolide ja gümnaasiumide rakendusraamatute korraldus.

Avalikkudele raamatukogudele ja koolide õpilasraamatukogudele soovitatud raamatute nimestik.

Välkelavadele ja noorsoole soovitatud lavateoste nimekiri nr. 3.

AMETLIK OSA.

Pedagoogilise Instituudi määrus,

RT 1940, 29, 217.

Antud Haridusministri poolt 1. aprillil 1940.

Alus: Õppejõudude teenistuse seaduse (RT 1931, 59, 461; 1934, 5, 36 IX; 1934, 37, 330; 1935, 69, 605) §§ 18, 19 ja 94 ning Ülikoolide Seaduse (SK VI 1938, 2, 1) § 11.

§ 1. Pedagoogilise ettevalmistuse andmiseks kesk- ja kutsekooliõpetaja kutsetaotlejaile asutatakse Haridusministeeriumi poolt kokkuleppel Tartu Ülikooliga Tartu Ülikooli juurde Pedagoogiline Instituut.

§ 2. Pedagoogilise Instituudi ülesandeks on Õpetajakutse omandamise määruse (RT 1931, 110, 774; 1933, 31, 220; 1935, 102, 844; 1937, 49, 450) § 9 p. 1—9 tähendatud õppeainete ning tarbe korral Haridusministri otsusel ka joonistamise ja joonestamise õpetajate kutse taotlejaile kutselise erihariduse ja praktiliste oskuste andmine, kaasaitamine õpetajate edasiharimiseks, pedagoogiliste uurimuste korraldamine ja muude ülesannete lahendamine, mida Haridusministeerium Pedagoogilisele Instituudile annab.

§ 3. Pedagoogilise Instituudi juhtivaiks organiteks on instituudi direktor ja instituudi valitsus, nõuandvaks organiks instituudi õppenõukogu.

§ 4. Pedagoogilise Instituudi direktor teostab instituudi valitsemist, juhatab instituudi valitsuse ja õppenõukogu koosolekuid, hoolitseb instituudi

õppetegevuse otstarbeka korralduse eest, teostab instituudi eelarvet, otsustab õpetajakutse taotlejate instituuti vastuvõtmist ja täidab kõiki teisi ülesandeid, mida Haridusministeerium paneb temale instituudi tegevuse raamides.

§ 5. Pedagoogilise Instituudi direktori määrab ametisse kolmeks aastaks Haridusminister, ära kuulanud Tartu Ülikooli rektori arvamuse.

§ 6. Instituudi valitsuse moodustavad instituudi direktor, Haridusministeeriumi esindaja, Tartu ülikooli esindaja rektori määramisel ja instituudi õppenõukogu esindaja instituudi õppenõukogu valimisel. Õppenõukogu esindaja valitakse üheks aastaks.

§ 7. Pedagoogilise Instituudi valitsus annab üldised juhtnöörid instituudi tegevuse kohta, koostab instituudi õppe- ja eksamikavad, töötab välja instituudi tegevuses vajalikuks osutuvad kodukorrad, koostab instituudi eelarve ettepaneku ja otsustab instituudi kursuse lõpetanuks tunnistamised.

§ 8. Õppenõukogu koosneb direktorist, määralistest õppejõududest ja õppeülesannete täitjatest.

§ 9. Pedagoogilise Instituudi õppenõukogu ülesandeks on avaldada arvamust instituudi õppe- ja eksamikavade, instituudi lõpetanuks tunnistamise ja teiste küsimuste kohta, mis temale esitatakse instituudi direktori või valitsuse poolt.

§ 10. Pedagoogilise Instituudi õppejõud on määralised ja ülemääralised. Määralisteks õppejõududeks on instituudi õpetajad, ülemääralisteks õppeülesandetäitjad.

§ 11. Instituudi määralised õppejõud valitakse instituudi valitsuse poolt direktori ettepanekul ja esitatakse Tartu Ülikooli rektori kaudu kinnitamiseks Haridusministeeriumile.

Õppeülesanded instituudi poolt korraldatavais aineis teeb instituudi valitsus direktori ettepanekul ja rektori kinnitamisel vastava krediidi piirides.

§ 12. Instituudi õpetajad on kohustatud oma aine õpetamiseks tarvitama nii palju tunde, kui instituudi valitsus neile määrab õppekavade kohaselt.

Nii õpetajate kui õppeülesandetäitjate kohustuseks on ka toimetada eksamineerimisi nende poolt õpetatavais aineis.

§ 13. Pedagoogilise Instituudi direktor, määralised õppejõud ja õppeülesandetäitjad saavad palka ja muid tasusid Ülikoolide õppejõudude ja eripalgaliste teenijate tasude seaduse järgi.

§ 14. Pedagoogilise Instituudi lähem õppekorraldus, kuivõrd see ei ole ette nähtud käesolevas määruses ja Haridusministeeriumi ja Tartu Ülikooli vahelises kokkuleppes, määratakse kindlaks instituudi kodukorras, mille kinnitab Haridusminister, ära kuulanud Tartu Ülikooli rektori arvamuse.

§ 15. Pedagoogilisse Instituuti vastuvõetavate kasvandike arvu erialade järgi määrab kindlaks Haridusminister, aluseks võttes kesk- ja kutsekoolide ning gümnaasiumide tarvet õpetajate järele.

§ 16. Pedagoogilisse Instituuti võetakse vastu Tartu Ülikooli lõpetanuid ja üliõpilasi. Haridusministri korraldusel võidakse Pedagoogilisse Instituuti vastu võtta ka teiste kõrgemate õppeasutuste lõpetanuid ja kasvandikke, kui nende ettevalmistus on küllaldane töötamiseks Pedagoogilises Instituudis.

Instituuti astujaile korraldatakse katsed nende sobivuse selgitamiseks õpetaja kutsele. Vastuvõtmine toimub paremuse järjekorras, kusjuures arvestatakse nii sobivuskatsete tulemusi kui ka üldist edukust õpingute oiendamisel.

Lähemad juhtnöörid instituuti vastuvõtmise kohta annab Haridusminister.

§ 17. Pedagoogilise Instituudi kasvandikud on Tartu Ülikoolis immatrikuleeritud.

§ 18. Õpetajate ettevalmistus Pedagoogilises Instituudis toimub Haridusministri poolt kinnitatud õppe- ja eksamikavade järgi.

§ 19. Pedagoogilisel Instituudil on direktori järelevalvele kuuluv kantselei.

§ 20. Pedagoogilisel Instituudil on oma pitsat Haridusministri poolt kinnitatud pealkirjaga.

§ 21. Pedagoogiline Instituut algab oma tegevust 1. aprillil 1940.

§ 22. Pedagoogilise Instituudi tegevuse alates lõpetab oma tegevuse Didaktilis-metoodiline Seminar, andes Pedagoogilisele Instituudile üle oma asjaajamise, õppeabinõud, raamatukogu ja krediidid.

§ 23. Käesolev määrus hakkab kehtima alates 1. aprillist 1940. Samast ajast kaotab kehtivuse Kesk- ja kutsekooliõpetajate pedagoogilise ettevalmistuse määrus (RT 1932, 48, 432).

Haridusminister P. Kogerman.

Kooliosakonna direktor V. Alttoa.

Kahe- ja kolmeaastase õppeajaga keskastme tööstuslike naiskutsekoolide õppetöö korraldamise määrus,

RT 1940, 30, 219.

Antud Haridusministri poolt 1. aprillil 1940 pärast Majandusministri arvamuse ärakuulamist.

Alus: Kutseharidusliikude õppeasutiste seaduse (SK VI 1938, 1, 6) §§ 63, 64, 65, 71 85 ja 128.

I. Üldeeskirjad.

§ 1. Kahe- ja kolmeaastase õppeajaga tööstuslikku naiskutsekooli võetakse õppenõukogu otsusel õpilasiks tütarlapsi, kes on lõpetanud kuueklassilise algkooli ja osutuvad küllaldasi eeldusi valitud kutsealal töötamiseks, mille selgitamiseks õppenõukogu võib korraldada vastavaid katseid.

Kui eeltoodud nõudeile vastavaid kooli astuda soovijaid on rohkem kui vabu kohti, siis määrab vastuvõtmise korra õppenõukogu, kusjuures viimasel on õigus korraldada võistluskatseid.

Vastuvõtmine toimub kevadel ja vabade kohtade puhul ka sügisel enne õppetöö algust.

§ 2. Õpilaste komplekteerimine klassidesse toimub selliselt, et see võimaldaks, olenevalt erialast, edukat töötamist. Õpilaste minimaalarvuks, mille juures võib I klassi avada, on 12.

Kui mõne osakonna töölaad ei võimalda I klassi vastu võtta 12 õpilast, siis võib vastu võtta ka vähem õpilasi, kusjuures siis selle osakonna klassid tulevad tehnilise tööõpetuse tundideks liita omavahel ja teisteks tundideks — teiste osakondade vastavate klassidega. Sama on kehtiv ka I-sest kõrgemate klasside suhtes, kui nende üksikutes osakondades õpib vähem kui 12 õpilast.

Erandina käesoleva paragrahvi esimeses ja teises lõikes ettenähtud korrast, võib Haridusminister, kui õpilaste arv klassikomplektis langeb alla 12, määrata õpilaste minimaalarvu, mille juures klassikomplekti avamine on veel lubatav.

§ 3. Õppetöö alguse, lõpu, vaheaegade, pühade ja muude tähtpäevade suhtes on naiskutsekoolides kehtivad Haridusministri poolt keskkoolidele antavad tähtjad.

§ 4. Haridusministri loal võib naiskutsekooli juurde avada üksikute tööalade õppimiseks üheaastase õppeajaga eriklasse, mille õppetöö lõpetamise korra ja õiguste kohta kehtivad vastavad erimäärused.

II. Õppetöö korraldus.

§ 5. Kahe- ja kolmeaastase õppeajaga tööstuslikes naiskutsekoolides õpetatakse tööskest järgmistel tööaladel:

- 1) rõivaõmblemise osakonnas — õmblemist ühes tikanditega;
- 2) pesuõmblemise „ — riidepesuõmblemist ühes käsitikanditega;
- 3) kangakudumise „ — kudumist;
- 4) tikanduse „ — tikandust;
- 5) silmuskudumise „ — silmuskudumist ja heegeldamist;
- 6) keraamika „ — keraamikat.

Teiste, eelpool loetlemata tööalade õpetamiseks annab loa Haridusminister.

§ 6. Kahe- ja kolmeaastase õppeajaga tööstuslikes naiskutsekoolides on kehtiv alljärgnev tunnikava:

Õppeained	Klassid ja nädalatundide arv õppeainetes						
	Kaheaastase õppeajaga osakonnas			Kolmeaastase õppeajaga osakonnas			
	I	II	Kokku	I	II	III	Kokku
1. Eesti keel ja kirjavahetus	2	2	4	2	2	2	6
2. Kasvatus- ja ühiskonnaõpetus	—	2	2	—	—	2	2
3. Tervishoid ja lastehoid	—	1	1	—	—	1	1
4. Kodumajandus	—	3	3	—	3	—	3
5. Kultuuri ja eriala ajalugu	—	2	2	—	—	2	2
6. Joonistamine ja kompositsioon	4	4	8	4	4	4	12
7. Tarbeaineõpetus ühes kaubatundmisega	—	1	1	—	1	—	1
8. Tehniline tööõpetus erialal	22	20	42	24	22	24	70
9. Tehniline tööõpetus kõrvalaladel	8	—	8	6	2	2	10
10. Käitisõpetus ühes kalkulasiooni ja arvepidamisega	—	2	2	—	2	—	2
11. Laulmine	1	1	2	1	1	1	3
12. Võimlemine	1	1	2	1	1	1	3
13. Õppenõukogu poolt määratavad ained	2	1	3	2	2	1	5
Kokku õpilase kohta	40	40	80	40	40	40	120

§ 7. Tarbekorral võib õppenõukogu koondada üksikute õppeainete tunnid lühemale ajale, silmas pidades, et nädalatundide üldarv ei muutuks.

§ 8. Tunnikavas toodud ainete nr. 6, 8, 9 ja 10 nädalatundide arvus võib teha muudatusi ja ümberpaigutusi Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori loal, silmas pidades, et kogu nädalatundide arv õpilase ja klassi kohta ei muutuks.

§ 9. Kooli juhataja esitab enne õppetöö algust tundide jaotuse kava õppejõudude vahel ühes õppenõukogu poolt määratud tundidega Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonnale kinnitamiseks.

§ 10. Tellimuste vastuvõtmisel tuleb piirduda õpetatava tööalaga ja pidada silmas, et need vastaksid õppetöö nõuetele ja õpilaste jõule.

III. Klassi õpingute lõpetamine.

§ 11. Klassi õpingute lõpetamine ja edasimineku järgmise klassi teostub õppenõukogu otsusel õpilaste õppetöö edu, üldise arengu ja erialalise katsetöö alusel.

§ 12. Katsetöö laad ja ulatus määratakse õppenõukogu poolt ja hinnatakse õppenõukogu poolt määratud vähemalt kaheliikmelise ainekomisjoni poolt, kellest üks peab olema vastava aine õpetaja.

Katsetöö hindamisel võetakse aluseks töövõtteid, tööjärjekorda, tööabinõude kasutamist ja käsitsemist, töötäpsust, puhtust ja kiirust ning lõppresultaati.

§ 13. Katsetöö korraldatakse kahel viimasel õppetöö nädalal ja see ei või kesta õpilase kohta üle 5 päeva.

§ 14. Aine aastahinde ja katsetöö hinde põhjal määrab ainekomisjon lõpphinde vastava ala tehnilises tööõpetuses. Teistes ainetes aastahinne on lõpphindeks.

§ 15. Õppenõukogu võib keelduda eksamile lubamast õpilast, kellel on enam kui kaks mitterahuldavat aastahinnet.

§ 16. Õppenõukogu võib määrata õpilasele, kelle lõpphinded ühes või kahes aines on mitterahuldavad, järeleksamid, mis tuleb õiendada õppenõukogu poolt määratud ajal sügisel enne õppetöö algust.

§ 17. Õpilased, kelle lõpphinded on vähemalt rahuldavad, loetakse õppenõukogu otsusel klassi õpingud lõpetanuiks ja nad viiakse üle järgmise klassi. Neid õpilasi, kes ei ole saavutanud seda, võib õppenõukogu jätta teiseks aastaks sama klassi õpinguid kordama, või kui ei ole eeldusi edasijõudmiseks, siis arvata koolist lahkunuiks. Kolmandaks aastaks sama klassi jätmine võib teostuda erakordselt Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori sellekohasel loal.

IV. Kooli õpingute lõpetamine.

§ 18. Kooli õpingute lõpetamisel korraldatakse lõppeksam, mis on ühtlasi oskustöölise kutseeksami osakonnale vastaval tööalal.

Lõppeksam sisaldab järgmist:

1. Tehnilise tööõpetuse alal:

a) suuline katse erialal;

b) lühiajaline katsetöö töövõtete alal;

c) lõputöö, mis sisaldab tellimistö-laadilise eseme valmistamist.

2. Tarbeaine õpetuse ja kaubatundmise alal — suuline katse.

3. Kalkulatsioonide ja arvepidamise alal — kirjalik ülesanne.

§ 19. Lõppeksam toimub eksamikomisjoni ees, mille moodustavad kooli juhataja või tema asetäitja, õppenõukogu poolt määratud vähemalt kaks õpetajat, kelledest üks on vastava aine õpetaja, kohaliku koolivalitsuse esindaja, Tööstusliku Kutseoskuse Ameti, Kaubandus-Tööstuskoja ja Käsitööstuskoja esindajad, igalt üks.

Eksamikomisjoni juhatajaks on kooli juhataja või tema asetäitja. Eksamikomisjon on üksikute ainete eksamineerimisel otsusevõimeline, kui koos on vähemalt kolm liiget, nende seas komisjoni juhataja ja vastava aine õpetaja.

§ 20. Lõppeksamid korraldatakse õppetöö kolmel viimasel nädalal, kusjuures pikaajalise katsetöö kavandite valmistamisega võib alata varem.

§ 21. Õppenõukogu võib keelduda lõppeksamile lubamast õpilast, kellel on lõppklassis enam kui kaks mitterahuldavat aastahinnet.

§ 22. Õppeaine viimse aastahinde ja eksamihinde põhjal määrab õppenõukogu lõpphinde vastavas aines; ainetes, milledes ei olnud eksamit, on viimne aastahinne lõpphindeks.

§ 23. Katsetööde hindamine toimub § 12 teises lõikes ettenähtud alustel. Pikaajaline katsetöö peab tõestama, et kooli lõpetaja omab nõutavat tööoskust ja kiirust.

§ 24. Õpilane, kellel kõik lõpphinded on vähemalt rahuldavad, saab õppenõukogu otsusel kooli lõputunnistuse Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori poolt kinnitatud vormi järgi.

§ 25. Õpilasele, kelle lõpphinnete hulgas on üks või kaks mitterahuldavat hinnet, võib õppenõukogu määrata järelkatseid, mis tulevad õiendada õppenõukogu poolt määratud ajal sügisel enne õppetöö algust, või kalendriaasta lõpposas.

§ 26. Tööstusliku naiskutsekooli iga kooliaasta õpingute lõpetamine loetakse üheaastaseks praktilise tööoskuse õppimiseks vastavas käitises.

§ 27. Pärast kooli õppenõukogu poolt rahuldavaks tunnistatud vastavas käitises toimunud praktikat, mille kestus koos naiskutsekoolis toimunud õppimise ajaga vastab Tööstusliku Kutseoskuse Nõukogu poolt tööala tarvis määratud õppimisaja kestusele, kusjuures praktikat käitises peab olema mitte alla kuut kuud, omandab naiskutsekooli lõputunnistuse omanik kooli õppenõukogu otsusel oskustöölise kutse lõpetatud osakonnale vastaval tööalal ja temale antakse kooli poolt sellekohane kutsetunnistus.

V. Lõppeeskirjad.

§ 28. Tööstusliku naiskutsekooli lõpetajad, kes on omandanud kooli lõputunnistuse enne käesoleva määruse jõustumist, ning täitnud § 27 ettenähtud praktika, saavad oskustöölise kutse § 27 ettenähtud korras.

§ 29. Eksamikomisjoni liikmeile, nende hulgas ka väljaspoolt kutsutud esindajaile, kooli poolt tasu ei maksta.

§ 30. Käesolev määrus jõustub 1. mail 1940.

Haridusminister P. Kogerman.

Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor V. Päts.

Ametikooli õppetöö korraldamise määrus.

RT 1940, 30, 220.

Antud Haridusministri poolt 3. aprillil 1940 pärast Majandusministri arvamuse ärakuulamist.

Alus: Kutsehariduslikkude õppeasutiste seaduse (SK VI 1938, 1, 6) §§ 63, 64, 65, 71, 85 ja 128.

I. Üldised eeskirjad.

§ 1. Ametikooli eesmärgiks on anda algkooli lõpetanuile oskuslikku põhiõpetust koos oskustöölisele vajalike teoreetiliste teadmistega. Õppetöö toimub teatava sugulustöölade rühma jaoks või teatava üksiktöölala jaoks asutatud osakondades.

§ 2. Ametikooli õpilaseks võetakse algkooli kuue klassi (samuti progümnaasiumi teise klassi) lõpetanuid. Kui sisseastuda soovijaid on rohkem kui vabu kohti, siis vastuvõetavate õpilaste valiku toimetab õppenõukogu selgitades ja arvesse võttes esijoones õpilase eeldusi valitud tööalal töötamiseks.

§ 3. Ametikoolis kehtivad õppetöö vaheaegade, pühade ja muude tähtpäevade suhtes Haridusministri poolt keskkooli kohta antavad eeskirjad. Erandina nimetatud eeskirjadest suvevaheae algab normaalselt 22. juunil ja kestab kaks kuud.

Ametikoolis on tööõpetust kevade ja sügise selles osas, millal teoreetiline õpetus seisab, 6 tundi päevas, kusjuures esimese 3—4 tunni järel peab olema vaheaeg. Ehitusala osakondades asendatakse tööõpetus kevadel ja sügisel võimalikult õpilaste välispraktikaga ehituste juures; teiste osakondade õpilaste välispraktikale saatmine võib toimuda Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori nõusolekul.

§ 4. Õpilaste normaalarv ametikooli klassis on 40. Kui klassi- ja töökojaruumid võimaldavad, võidakse vastu võtta kooli õppenõukogu otsusel ühte klassi kuni 45 õpilast.

§ 5. Õpilaste minimaalarv iga osakonna I klassis on 10, millest väiksema arvu puhul osakonna I klassi sel aastal ei avata. Erandeid sellest võib lubada Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor.

II. Õppetöö korraldus.

§ 6. Ametikooli metallitöösakonnas on kehtiv alljärgnev tunnikava:

Jrk. nr.	Õ p p e a i n e d	Nädalatunnid		
		I kl.	II kl.	Kokku
1	Eesti keel ja kirjavahetus	2	2	4
2	Ametirehkendus	3	2	5
3	Joonestamine	4	4	8
4	Tehniline füüsika ja keemia	2	—	2
5	Tehnoloogia	2	2	4
6	Masinateõpetus	—	2	2
7	Kalkulatsioon ja arvepidamine	—	2	2
8	Ühiskonna- ja käitisõpetus	—	1	1
9	Riigikaitseline õpetus ja kasvatust	2	2	4
10	Võimlemine	2	2	4
	Kokku	17	19	36
11	Tööõpetus	20	20	40
	Kõik kokku	37	39	76

§ 7. Ametikooli teiste osakondade tunnikavad kinnitab Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor pärast Majandusministeeriumi Tööstusosakonna direktori seisukoha ärakuulamist.

§ 8. Ametikooli nendes osakondades, kus tööõpetus toimub väljaspool teoreetilisteks tundideks kasutatavaid klassiruumi, õppetöö normaalkorraldus on selline, et teoreetilised tunnid I klassis on enne, II klassis pärast tööõpetust. Erandid sellest on lubatavad Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori nõusolekul.

§ 9. Kui osakonna II klassis õpilaste arv on alla 5-e, siis ühiste teoreetiliste õppeainete õpetamisel see klass liidetakse sama osakonna I klassiga.

§ 10. Erialase joonestamise ja joonistamise õpetamisel, kui õpilaste arv klassis on üle 30, võib Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor lubada klassi poolitamist.

§ 11. Tööõpetuse instruktoreid (vanemad instruktorigid ja oskustöölised ühes arvatud) seatakse ametisse poeglase ametikooli igas osakonnas sellisel arvul, et I klassiga (klassidega) töötamisel tuleks normaalselt iga 20 õpilase kohta üks instruktor. Tütarlaste ametikooli tööõpetuse õppejõudude arv määratakse Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori erikorraldustega.

§ 12. Juhul, kui ühes töökojas töötab mitu instruktorit, tehakse kooli juhataja otsusel ühele neist ülesandeks töökoja üldine juhatamine ja korraldamine.

§ 13. Kooli asutamisele järgneval kahel esimesel õppeaastal Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori igakordse eriootsusega võidakse teha ülesandeks ametikooli juhatajale, juhataja abile või teoreetiliste eriainetega õpetajale tööõpetuse üldine juhatamine ja korraldamine, milliste ülesannete täitmine loetakse kuni 6 teoreetilise nädalatunni ette.

III. Ametikooli õppetöökojad.

§ 14. Ametikooli õppetöökodade tegevuse eesmärgiks on tööoskuse õpetamine õpilastele, mis saavutatakse esijoonelise meetodilise tööõpetusega ja sellele täiendavalt esemete valmistamisega müügiks ja tellimistööde täitmisega.

§ 15. Õppetöökodade korraldus ja tegevus peab igas suhtes vastama õppe- ja kasvatustöö nõuetele. Selleks eriti:

- 1) õppetöökojad peavad olema varustatud vajalike seadmete ja tööabinõudega ja peavad täiel määral vastama kehtivatele töökaits- ja töötervishoiu eeskirjadele;
- 2) tööde täitmisel tuleb panna erilist rõhku töö kvaliteedile, puhtusele ja kiirusele;
- 3) töökodades peab valitsema eeskujulik kord ja puhtus.

§ 16. Ametikooli õppetöökodades võivad töötada ainult sama kooli õpilased ja õppejõud.

§ 17. Töötellimuste vastuvõtmine on lubatud ainult siis:

- 1) kui tellimusi suudetakse õigeaegselt täita ja
- 2) kui nende täitmisele võidakse rakendada õpilasi kooskõlas õppekavade nõuete ja ulatusega.

Töötellimusi ei ole lubatud hankida vähem- ja valikpakkumistel.

§ 18. Ametikooli õppetöökodade tegevuse organiseerimise ja majanduslike ülesannete teostamise lähem kord, samuti vastavate ametiisikute

sellekohased ülesanded, nähakse ette kooli õppetöökodade kodukorras, mis koostatakse kooli juhataja poolt ja esitatakse kooli ülalpidaja kaudu Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktorile kinnitamiseks.

IV. Ametikooli klassiõpingute lõpetamine.

§ 19. Klassiõpingute lõpetamine teostub õppenõukogu otsusel õpilaste õppetöö edu ja üldise arengu põhjal.

§ 20. Klassiõpingute lõpetamisel korraldatakse eksam tööõpetuses ja ühes või kahes teoreetilises õppeaines. Kui Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor pole annud erikorraldusi, määrab teoreetiliste eksamite arvu, ained ja tähtajad kooli õppenõukogu.

§ 21. Eksamid korraldatakse vastavate ainekomisjonide ees, millede juhatajaks on kooli juhataja või tema asetäitja kooli juhataja määramisel ja liikmeteks õppenõukogu poolt määratud õppejõud — arvult kaks ainekomisjoni kohta, kellest üks on vastava aine õpetaja.

Tööõpetuse eksamist kutsutakse veel osa võtma kohaliku tööstusliku kutseoskuse ameti esindaja, kelleks on tööstusliku kutseoskuse ameti määramisel vastava tööala asjatundja.

Eksam toimub ainekomisjoni ees vähemalt kahe liikme osavõtul, kelledest üks peab olema vastava aine õpetaja.

§ 22. Tööõpetuse eksam seisneb proovitöö valmistamises. Proovitööd määrab vastav ainekomisjon kooskõlas vastava klassi tööõpetuse õppekavaga.

Juhul, kui ühe ja sama klassi tööõpetuse eksam toimub mitmel päeval, määratakse igaks päevaks isesugused proovitööd.

§ 23. Proovitöö valmistatakse vastava ainekomisjoni liikmete järelevalvel. Ühe liikme järelevalvele ei tohi seejuures kuuluda üle 12 õpilase. Proovitöö täitmisel tuleb üksikasjalikult järgida õpilase tööviisi, eriti tööriistade hoidmist ja käsitlemist, samuti ettevalmistusi proovitöö otsekoheseks täitmiseks, mida koos andmetega proovitöö täpsuse, puhtuse ja kiiruse kohta võetakse arvesse proovitöö hindamisel.

Proovitöö kestus ei tohi ületada viit tundi.

§ 24. Eksamite korraldamise ajaks määrab õppenõukogu kuni kaks viimast õppetöö nädalat, kusjuures õpilased vabastatakse õppetööst üheks või kaheks päevaks enne iga teoreetilist eksamit.

§ 25. Aine aastahinde ja eksamihinde põhjal määrab õppenõukogu lõpphinde vastavas aines; aineis, milledes ei olnud eksamit, on aastahinne lõpphindeks.

§ 26. Õppenõukogu võib keelduda eksamitele lubamast õpilast, kellel on enam kui kaks mitterahuldavat aastahinnet.

§ 27. Õppenõukogu võib anda õpilasele, kelle lõpphinded ühes või kahes aines on mitterahuldavad, järeleksamid, mis tuleb õiendada õppenõukogu poolt määratud ajal sügisel enne õppetöö algust.

§ 28. Õpilased, kelle lõpphinded on vähemalt rahuldavad, loetakse õppenõukogu otsusel klassi õpingud lõpetanuiks ja nad viiakse üle järgmisse klassi. Neid õpilasi, kes seda ei ole saavutanud, võib õppenõukogu jätta teiseks aastaks sama klassi õpinguid kordama, või tarviduse korral arvata koolist lahkunuiks. Kolmandaks aastaks sama klassi jätmine võib teostuda erakordselt Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori sellekohasel loal.

§ 29. Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori poolt määratavate täiendavate eksamite õiendamisel on kaheaastase ametikooli I klassi õpingute lõpetanul õigus astuda tööstuskeskkooli vastava osakonna II klassi.

V. Kooliõpingute lõpetamine.

§ 30. Ametikooli õpingute lõpetamisel, kui Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt pole antud erikorraldusi, tuleb õiendada eksamid järgmistes aineis:

- 1) tööõpetus,
- 2) tehnoloogia, erialaõpetus või muu nimetusega vastav õppeaine (õppeained),
- 3) ametirehkendus ja kalkulatsioon.

§ 31. Lõppeksamid toimuvad § 21 ettenähtud korras moodustatud eksamikomisjonide ees, vähemalt kolme liikme osavõtul, kelledest üks peab olema kooli juhataja või tema asetäitja, teine — vastava aine õpetaja.

§ 32. Eksamite korraldamise ajaks määrab õppenõukogu kuni kaks viimast õppetöö nädalat, kusjuures õpilased vabastatakse õppetööst 1 või 2 päevaks enne iga teoreetilist eksamit.

§ 33. Kooli õppenõukogu võib keelduda eksamitele lubamast õpilast, kellel on lõppklassis enam kui kaks mitterahuldavat aastahinnet.

§ 34. Aine viimse aastahinde ja eksamihinde põhjal määrab õppenõukogu kooli lõpphinde vastavas aines; aineis, milles ei olnud eksamit, on viimne aastahinne kooli lõpphindeks.

§ 35. Tööõpetuse eksam korraldatakse § 22 ja 23 ettenähtud tingimustel ja korras.

§ 36. Õpilane, kellel kõik ainete lõpphinded on vähemalt rahuldavad, saab õppenõukogu otsusel kooli lõputunnistuse Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori poolt kinnitatud vormi järgi.

§ 37. Õpilasele, kelle lõpphinnete hulgas on üks või kaks mitterahuldavat hinnet, võib õppenõukogu määrata järeleksamid, mis tuleb õiendada õppenõukogu poolt määratud ajal sügisel enne õppetöö algust. Erandjuhtudel võib õppenõukogu pikendada järeleksamite õiendamise tähtaega kuni sama kalendriaasta lõpuni.

§ 38. Pärast täiendavat kutseoskuse õppimist vastavas tööstuslikus käitises, ametikooli lõpetanu omandab õiguse õiendada tööstusliku kutseoskuse ametis oskustöölise kutseeksami Tööstusliku kutseoskuse seaduses ja selle põhjal antud määrustes ja korraldustes ettenähtud alustel ja korras. Seejuures ametikooli lõpetamine loetakse võrdseks tööstusõpilaste kooli lõpetamisega, kuna oskusliku väljaõppe suhtes Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktor otsustab, mil määral, olenevalt tööalast, arvestatakse ametikooli iga osakonna lõpetamine vastavaks õppelepingulisele kutseoskuse õppimisele tööstuslikes käitistes.

Tööstuslikus käitises täiendava kutseoskuse õppimise vältel ametikooli lõpetanu ei ole kohustatud käima tööstusõpilaste koolis.

§ 39. Isikud, kes on lõpetanud oma tööalale vastava ametikooli osakonna, on samuti kui oma tööalale vastava tööstusõpilaste kooli eriharur lõpetajad, oskustöölise kutseeksamil vabastatud kõigist teoreetilistest eksamitest. Vabastamisele ei kuulu oskustöölise eksamikavades nõutavad seletused katsetööde kohta.

§ 40. Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori poolt määratavate täiendavate eksamite õiendamisel on kaheaastase ametikooli lõpetanud õigus astuda tööstuskeskkooli vastava osakonna III klassi.

VI. Lõppeeskirjad.

§ 41. Eksamikomisjoni liikmeile, nende hulgas ka tööstusliku kutseoskuse ameti esindajale tasu ei maksta.

§ 42. Käesolev määrus jõustub arvates 1. augustist 1940, välja arvatud § 19 kuni 41, mis jõustuvad määruse avaldamisega.

Haridusminister P. Kogerman.

Kutseoskuse Osakonna direktor V. Päts.

Haridusministeeriumi 1940. a. 11. aprilli ringkiri nr. 337 maa- ja linna-koolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ja keskkoolide ning gümnaasiumide juhatajatele õpilaste progümnaasiumi, reaalkooli ja gümnaasiumi vastuvõtmise asjas.

§ 1. Progümnaasiumi I klassi võetakse vastu algkooli IV klassi lõpetanud, kelle vanus eeloleva kooliaasta algul on alla 14 aasta. Progümnaasiumi astuda soovijale korraldatakse kevadel kirjalikud ja õppenõukogu määramisel ka suulised eksamid emakeeles ja matemaatikas algkooli IV klassi kursuse ulatuses. Emakeele kirjalikuksksamiks on algkooli IV klassi lõpetanuile jõukohane diktaat.

Õpilasi, kes mõlemad eksamid on õiendanud vähemalt rahuldava hindega, võetakse progümnaasiumi I klassi vastu vabade kohtade piirides paremuse järjekorras. Paremu järjekorra määramisel arvestatakse ka algkooli IV klassi tunnistust.

Eksameid korraldab progümnaasiumi õppenõukogu poolt valitud komisjon, mille liikmeks kohalik koolivalitsus võib määrata oma esindaja eksamikomisjoni liikme õigustega.

§ 2. Reaalkooli I klassi ja progümnaasiumi III klassi võetakse vastu algkooli lõpetanud, kelle vanus eeloleva kooliaasta algul on alla 17 aasta. Nendes klassides astuda soovijale korraldatakse kevadel kirjalikud ja õppenõukogu määramisel ka suulised eksamid algkooli 6 klassi kursuse ulatuses emakeeles, mille kirjalikuksksamiks olgu jõukohane kirjand, matemaatikas ja ühes õppenõukogu poolt valitud või Haridusministeeriumi Kooliosakonna poolt määratud aines, milleks ei või olla võõrkeel. Haridusministeeriumi Kooliosakond võib omalt poolt määrata kirjalike tööde teemad, teatades sellest koolidele 20. aprilliks. Teemad antakse teada vahenditult enne eksami algust.

Õpilasi, kes kõik eksamid on õiendanud vähemalt rahuldava hindega, võetakse vastu vabade kohtade piirides paremuse järjekorras. Paremu järjekorra määramisel arvestatakse ka algkooli lõputunnistust.

Progümnaasiumi III klassi vastuvõetud õpilastele, kelle teadmised I võõrkeeles ei ole küllaldased, antakse aega selle võõrkeele järeleõppimiseks kuni eeloleva kooliaasta lõpuni.

Eksameid korraldab kooli õppenõukogu poolt valitud komisjon, mille liikmeks kohalik koolivalitsus võib määrata oma esindaja eksamikomisjoni liikme õigustega.

§ 3. Gümnaasiumi I klassi võetakse vastu progümnaasiumi, reaalkooli ja kutsekeskkooli lõpetanud, kelle vanus eeloleva kooliaasta algul on alla 20 aasta. Gümnaasiumi astuda soovijaile korraldatakse kevadel kaks kirjalikku eksamit keskkooli kursuse ulatuses. Eksamite ained ja nende korraldamise tähtpäevad teatab Haridusministeeriumi Kooliosakond koolidele hiljemalt 10. maiks, eksamite teemad ja hindamise alused tehakse koolidele teatavaks vahenditult enne eksamite algust. Eritüübilistes koolides võib õppenõukogu otsusel korraldada veel ühe lisaeksami vastavalt kooli tüübile.

Vastuvõtmise tingimusi rahuldavaid õpilasi võtab õppenõukogu vastu paremuse järjekorras, mille määramisel arvestatakse peale eksamite tulemuste veel Haridusministeeriumi Kooliosakonna poolt keskkooli lõppklassile määratud eksami hinnet, kui Haridusministeeriumi Kooliosakonna poolt sel aastal keskkooli lõppklassile eksam määrati, ja keskkooli lõputunnistust vastavalt Kooliosakonna sellekohastele juhistele.

Gümnaasiumi astuda soovijaile, kellel puudub Haridusministeeriumi Kooliosakonna poolt keskkooli lõppklassile määratud eksami hinne, kui see sel aastal keskkooli lõppklassile oli määratud (kutsekeskkoolide lõpetajad jt.), korraldab gümnaasiumi õppenõukogu vastava täiendava eksami aines, mis käesoleval õppeaastal Haridusministeeriumi Kooliosakonna poolt oli määratud eksamiaineks keskkooli lõppklassile.

Eksameid korraldab gümnaasiumi õppenõukogu poolt valitud eksamikomisjon gümnaasiumi direktori juhatamisel, kuhu Haridusministeeriumi Kooliosakond võib määrata esindaja eksamikomisjoni liikme õigustega.

§ 4. Ruumipuuduse tõttu gümnaasiumi I klassi vastu võtmata jäänud õpilastele antakse tunnistus eksamite sooritamise kohta, mis annab neile õiguse astuda teise vastavasse kooli, kus on vabu kohti. Täiendav vastuvõtmine toimub kevadel ja sügisel õppenõukogu otsusel varemalt 5 päeva pärast eksamite lõppu.

§ 5. Koolides, kus pääle kevadise vastuvõtmise jääb vabu kohti, korraldatakse täiendavaid vastuvõtmisi sügisel. Sügisene vastuvõtmine toimub samasuguses korras kui kevadel. Kevadel või sügisel õiendatud eksamitest arvestatakse vastuvõtmisel igas aines see hinne, mis on parem.

§ 6. Progümnaasiumi, reaalkooli ja gümnaasiumi astujaile ettenähtud vanuse ülemmäära ületavaid õpilasi võib vastu võtta ainult Haridusministeeriumi Kooliosakonna loal, mis antakse õppenõukogu motiveeritud esitusel.

§ 7. Lähemaid korraldusi õpilaste vastuvõtmise asjus teeb Haridusministeeriumi Kooliosakond.

§ 8. Käesoleva korralduse avaldamisega kaotab kehtivuse Haridusministeeriumi 1939. a. ringkiri nr. 3141 (HM T 1939 nr. 7).

Haridusminister P. K o g e r m a n.

Kooliosakonna direktor V. A l t t o a.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna 1940. aasta 6. aprilli ringkiri nr. 322 maa- ning linnakoolivalitsustele koolimajade korrastamise asjas.

Nagu on selgunud andmetest temperatuuride mõõtmise kohta koolimajades ajavahemikus 15.—29. veebruarini s. a., on temperatuur kooliruumides (klassides) langenud alla $+12^{\circ}\text{C}$ üldiselt umbes ühes kolmandikus koolide arvust (31—32%). Seejuures võib märkida, et sisetemperatuuri hoidmise mõt-

tes on osutunud paremaks koolimajad, mis on ehitatud 1930. aastast alates, sest nende koolimajade hulgast on temperatuur langenud alla $+12^{\circ}\text{C}$ umbes 25%; aga ka seegi arv on küllalt suur, kui arvesse võtta, et viimaseil aastail ehitatud koolimajad on kivihooned, mis enamasti on varustatud keskküttega, seega peaksid olema tarvilisel määral soojad. Teiste koolimajade hulgast, s. o. koolimajadest, mis on ehitatud enne 1920. aastat ja 1920. aastast kuni 1929. aastani, on osutunud külmaks kummaski kategoorias umbes 35% ehk kokku 310 koolimaja (arvesse ei ole võetud üürimajad Petserimaal). See arv moodustab aga juba ühe neljandiku koolimajadest üldse.

Kuigi sisetemperatuuri langus koolimajades tähendatud ajavahemikus (15.—29. veebr.) ei olnud pidev, leidub siiski koole, kus temperatuur kooliruumides oli langenud alla $+12^{\circ}\text{C}$ vaheldumisi kuni 10 päeval. Ka on esinenud mitte haruldased juhud, kus temperatuur on tuulistel ja tormistel ilmaldel langenud alla $+12^{\circ}\text{C}$, kui välistemperatuur on olnud vaid $0-6^{\circ}\text{C}$.

Kõik need andmed näitavad, et koolimajadega asi ei ole korras ja et õpilaste tervishoiu huvides tuleb leida abinõusid puuduste kõrvaldamiseks.

Ülaltoodust teatades palub HM Kooliosakond Koolivalitsusi koolimajade korrastamiseks teha järgmist:

1. Selgitada iga koolimaja suhtes, millistest puudustest oli tingitud asjaolu, et temperatuur kooliruumides langes alla $+12^{\circ}\text{C}$, pöörates erilist tähelepanu koolimaja ahjudele ning kütteseadmetele, akendele, lagedale ja seintele ning tõmmates sellele selgitustööle omavalitsuste vastavaid tehnilisi jõude ja tarbe korral ka koolide inspektoreid.

2. Viia need selgitustööd lõpule koolitöö lõpuks ja koostada selleks ajaks ka vastavad eelarved koos kooliülalpidajatega.

3. Hoolitseda, et kooliülalpidajad hangiksid tarvilikud summad puuduste kõrvaldamiseks ja viiksid vajalikud parandused läbi suvisel koolitöö vaheajal nii, et kõik koolimajad oleksid korrastatud linnades hiljemalt 15. augustiks ja maal — hiljemalt 1. septembriks.

4. Teha koolijuhatajaile ülesandeks, et nad jälgiksid koolimajade korrastamist ja omalt poolt teeksid kõik, et vastavad parandused viidaks läbi tähtajaks.

5. Kui nimetatud tähtaegadeks üks või teine koolimaja ei ole korda seatud, siis teatada sellest HM Kooliosakonnale ühes põhjustega, millest see on tingitud ja mis ajaks vajalik remont teostatakse.

Need korraldused tuleb korrata igal aastal kõigi koolimajade suhtes, milles on ilmnenud puudusi.

Direktor V. Al t t o a.

Algkooliasjade juhataja A. K u u t.

Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1940. a. 9. aprilli ringkiri nr. 6152 linna- ja maakoolivalitsustele, juudi vähemusrahvuse kultuurvalitsustele, koolide inspektoritele ja koolide juhatajatele õpilastele kodanliku õhukaitse tunnistuste andmise asjas.

Haridusministri poolt 10. jaanuaril 1940. a. kinnitatud õppekavad kodanliku õhukaitse (KÕ) ettevalmistuse alal näevad ette, et reaalkoolide, algkoolidele baseeruvate kahe- kuni nelja-aastase kursusega kutsekoolide, progüm-

naasiumide, gümnaasiumide ja kõrgema astme kutsekoolide õpilastele antakse kooli lõpetamisel KÕ kursuse läbivõtmise kohta sellekohased KÕ tunnistused.

Tehes käesoleva ringkirja lisana teatavaks KÕ tunnistuse vormi teatab Haridusministeerium, et KÕ tunnistuste blankette on paljundanud Riigi Trükikoda, kelle poole blankettide saamiseks tuleb pöörduda.

Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna direktor J. V e l l e r i n d.

Kooliosakonna direktor V. A l t t o a.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor J. K i i v e t.

Lisa Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna, Kooliosakonna ja Kutseoskuse Osakonna 1940. a. „9“ aprilli ringkirja nr. 6152 juurde.

KODANLIKU ÕHUKAITSE TUNNISTUS.

Selle tunnistuse omanik

(ees- ja perekonnanimi)

on ..... õpilasena

(kooli nimetus)

kooli õppekavas ettenähtud

KODANLIKU ÕHUKAITSE KURSUSE

läbi kuulunud, praktilised harjutused sooritanud ning tunnustatud kooli õppenõukogu poolt ülalnimetatud kursuse lõpetanuks ..... tulemustega.

„ ..... 194 ..... a.

Nr. ....

Kooli pitser.

Koolijuhataja.

Keskkoolide ja gümnaasiumide rakendusraamatute korraldus,

Antud Haridusministri poolt 11. aprillil 1940. a.

§ 1. Igas keskkoolis ja gümnaasiumis peetakse järgmisi rakendusraamatuid:

- 1) õppenõukogu protokolliraamat,
- 2) õpilaste vanemate-komitee protokolliraamat, kuhu kantakse ka vanemate üldkoosolekute protokollid,
- 3) kooli kroonikaraamat,
- 4) kooli inventariraamat,
- 5) raamatute üldnimestik (raamatukogu inventari raamat),
- 6) kassaraamat, kui seda ei pea kooli ülalpidaja,

- 7) arstiraamat,
- 8) arhiiviraamat (lisa nr. 1),
- 9) postiraamat.

§ 2. Pääle § 1 nimetatud rakendusraamatute peetakse keskkoolides ja gümnaasiumides veel järgmisi raamatuid, registreid ja formulare:

- 1) klassipäevaraamat,
- 2) õpilaste hinnete register,
- 3) õppejõudude puudumise ja asendamistundide register (lisa nr. 2),
- 4) töötasude register, kui seda ei pea kooli ülalpidaja,
- 5) õppemaksude kviitungiraamat,
- 6) õppemaksude kontrollregister,
- 7) raudteetunnistuste register (lisa nr. 3),
- 8) palgalehed õppejõududele ja halduspersonaalile, kui neid ei pea kooli ülalpidaja,
- 9) majanduseelarved ja aruanded.

Need registrid ja formularid hoitakse alal kas eraldi või kooli kirjavahetuse kaustades.

§ 3. Kooli kirjavahetus jaguneb järgmistesse kaustadesse:

- 1) Üldised korraldused, ringkirjad, määrused, seadused.
- 2) Isiklik koosseis (õppejõududesse puutuv kirjavahetus).
- 3) Majandus, varandused ja materjalid.
- 4) Arvepidamine, eelarve, krediidid.
- 5) Aruanded ja revideerimine.
- 6) Statistika ja informatsioon.
- 7) Õpilased:
  - a) nimestikud, puudumised, tunnistused, eksamiprotokollid;
  - b) õppemaksust vabastamised, toetused, õppemaksu pikendused (kontrollregister);
  - c) õpilasorganisatsioonid;
  - d) õpilaste tervislehed ja kehaarenemislehed.
- 8) Tunni- ja õppekavad, tunniplaanid, õpperaamatute nimestikud, töökavad.
- 9) Lõputunnistuste ära kirjad.
- 10) Varia.

Kaustu võib tarbe korral jagada alaliikidesse, tarvitades nende märkimiseks kausta numbri juurde tähti a, b, c jne., või ühendada.

Pääle kaustade on koolil veel vastavad seadmed õpilaste dokumentide säilitamiseks.

§ 4. Koolide juures peetakse järgmisi kartoteeke:

- 1) õpilaskartoteek (lisa nr. 4),
- 2) raamatukogu kataloog-kartoteek või süstemaatiline nimestik.

§ 5. Pääle §§ 1—4 loeteldud raamatute, registreite, kaustade ja kartoteekide tuleb koolidel pidada ka kooliülalpidaja poolt vajalikuks peetud rakendusraamatuid, nagu materjaliraamat, erisummade kassaraamat jne., kooskõlas kooliülalpidaja poolt kehtima pandud asjaajamise korraga.

Kooliülalpidaja nõusolekul võivad koolid pidada veel teisi, mittekohuslikke rakendus- ja abiraamatuid, nagu kooli päevaraamat, klassiraamatukogu nimestik, raamatukogu personaalkartoteek, õpikute laenukogu nimestik, külaliste-raamat, lõputunnistuste register jne. Nende vormi määrab koolijuhataja kokkuleppel kooliülalpidajaga.

§ 6. § 1 p. 8, § 2 p. 1, 3, 7 ja § 4 p. 1 nimetatud rakendusraamatud, registrid ja kartoteegid võetakse tarvitusele Haridusministeeriumi Kooliosakonna poolt antud vormi järgi. § 4 p. 1 nimetatud õpilaskaardi pöörde külge võib koolijuhataja oma äranägemise järele kasutada märkuste tegemiseks või õpilase edasijõudmise märkimiseks. § 1 p. 4—6, § 2 p. 2, 4, 5, 6, 8 ja p. 9 ning § 4 p. 2 vormid määrab ülalpidaja, välja arvatud nende õppeasutiste õppejõudude palgalehed, kus riik maksab vähemalt 50% õppejõudude palgast, milliste palgalehtede vormi määrab Haridusministeeriumi Üldosakond. § 1 p. 9 nimetatud postiraamatu vormi määrab postitalitus.

§ 7. Õppenõukogu ja õpilaste vanemate-komitee protokolliraamatuna, arstiraamatuna ja kooli kroonikaraamatuna kasutatakse joonelisest kirjutus-paberist köidetud raamatuid.

§ 8. Koolides (progümnaasium, reaalkool, gümnaasium), mis töötavad koos ühise juhataja järelevalvel, on rakendusraamatud, registrid, kaustad ja kartoteegid ühised.

§ 9. § 1. nimetatud rakendusraamatute lehed on nummerdatud. Arvepidamise ja inventariraamatute viimasel leheküljel on kooliülalpidaja ja teistel raamatutel koolijuhataja märkus raamatu lehekülgede arvu kohta, milline märkus kinnitatakse vastavate allkirjadega ja kooliülalpidaja või kooli pitsatiga.

§ 10. § 1. nimetatud rakendusraamatuid peetakse aastast aastas kuni nende lõppemiseni. Iga raamatu esiküljele märgitakse raamatu nimetus ning pidamise alguse ja lõpu aasta ja kuupäev. Samad andmed kirjutatakse ka raamatu kaanel olevale sildile.

§ 11. Rakendusraamatud hoitakse alal kooli ruumes koolijuhataja poolt määratud kohas ja nende alalhoiu ja korraldiku pidamise eest vastutab koolijuhataja.

§ 12. Õppenõukogu ja vanemate-komitee protokolliraamatuid peavad vastavalt õppenõukogu sekretär ja vanemate-komitee kirjatoimetaja. Arstiraamatut peab kooliarst. Teiste rakendusraamatute pidamise korra määrab koolijuhataja.

§ 13. Rakendusraamatuisse kantakse kõik nõutavad andmed vastavalt lahtrite pealkirjadele. Raamatuis, mida peetakse aastast aastas, märgitakse ga uue tegevusaasta algul uue aasta number ja siis jätkatakse raamatu pidamist.

§ 14. Õppenõukogu ja vanemate-komitee protokollid koostatakse hiljemalt kahe nädala jooksul. Kroonikaraamatusse kantakse andmed hiljemalt kooliaasta lõpuks. Teistesse rakendusraamatutesse tehakse sissekanded viivitamatult.

§ 15. Kooli kroonikaraamat peab olema heast paberist ja hästi köidetud raamat. Raamatu lehekülgede arv tuleb arvestada vähemalt kümneks aastaks. Kroonikaraamat peab pakkuma ülevaate kooli arenemiskäigust ja koolielus asetleidnud tähtsamaist sündmusist, nagu kooli asutamine, ümberkorraldamine, kooli ja tema personaali juubelid, uute ruumide saamine, kooli revideerimised õppe- ja kasvatustöö ülevälvet teostavate isikute poolt, kõrgemate riigivõimu esindajate külastamine alates osakondade või talituste direktoreist, suuremad annetused jne. Iga kooliaasta kohta tuleb märkida: 1) klasside arv ja õpilaste arv klassides, 2) õppejõudude nimed, kes lahkusid või tulid juurde ja millal, 3) koolitöö algus ja lõpp, 4) seisakud koolitöös ja nende põhjused, 5) suuremad õnnetused ja surmajuhtumid õppejõudude ja õpilaste hulgas, 6) kooli õppenõukogu ja vanemate-komitee koosseis, 7) tähtsamad küsimused, mis on olnud arutada õppenõukogul ja vanemate-komiteel, 8) õppe- ja kasvatustöö iseloo-

mustus, 9) muud andmed, mis iseloomustavad kooli elu ja tema majanduslikku külge. Varem kirjutatud kroonikad ei tule ümberkirjutamisele.

§ 16. Peale rakendusraamatute peetakse igas koolis õpilaste tervislehti ja kehaarenemislehti sellekohaste korralduste järgi ja need lehed hoitakse koolis alal koos klasside kaupa. Kui õpilane läheb teise kooli, saadetakse sinna ta tervis- ja kehaarenemisleht. Kooli lõpetanud või koolist lahkunud õpilaste tervis- ja kehaarenemislehed paigutatakse kooli arhiivi korraldatuina kausta tähestikulisel järjekorras.

§ 17. Paberid kinnitatakse kausta nende saamise või koostamise järjekorras. Igal kaustal on ees kaustas olevate paberite nimestik (lisa nr. 5), kuhu iga paber registreeritakse selle kinnitamisel.

§ 18. Koolides, kus ei peeta eraldi sissetulnud ja väljaläinud kirjade registrit, kannavad kirjad selle kausta numbrit, kuhu nad sisult kuuluvad, või postiraamatu numbrit, välja arvatud õpilastele antavad tunnistused kooli lõpetamise kohta, mis kannavad järjekorra numbrit, ning raudteesõidu hinnaalanduse tunnistused, mis kannavad raudteetunnistuste registri järjekorra numbrit.

§ 19. Käesolevas korralduses ettenähtud raamatud tuleb sisse seada hiljemalt 1. jaanuariks 1941. Kooli kirjavahetuse jaotamine kaustadesse vastavalt § 3-le tuleb teostada hiljemalt 1. aprilliks 1941. Kui koolil on sisse seatud rakendusraamatud teissuguste vormide järgi, mis üldiselt rahuldavad käesoleva korralduse nõudeid, siis võib nende raamatute pidamist jätkata kuni raamatu lõppemiseni. Koolis peetavate rakendusraamatute nimestik kantakse õppenõukogu protokollis.

Tallinnas, 11. aprillil 1940. Nr. 31541.

Haridusminister P. K o g e r m a n.
Kooliosakonna direktor V. A l t t o a.

Arhiiviraamatu vorm.

Lisa nr. 1.

Järjek. nr.	Arhivaali nr.	Arhivaali pealkiri või nimetus	Aasta või aasta-käik	Liik	Lehtrede arv	Märkused

Lisa nr. 2.

Õppejõudude puudumiste ja asendamistundide register.

Järjekorra nr.	Puudumise aeg	Puudunud õppejõu nimi	Puudumise põhjused	Missuguses klassis puudus *)	Mis õppeaines puudus ja mitu tundi		Asendaja õppejõu nimi	Asendatud aine ja tundide arv		Märkused
					aine	tundi		aine	tundi	

*) Koolitüüp märkida väikese tähekesega klassi arvu taha; näit. I r = I reaalkool; I p = I progüm.n.; I g = I gümnaasium jne.
Asendamata tundide asemel tõmmatakse kriips.

Lisa nr. 3.

Raudteetunnistuste register.

Järjekorra nr.	Õpilase perekonna- ja eesnimi	Tunnistuse			
		liik (vorm)	väljaandmise kuupäev ja aasta	kehtivuse lõpu kuupäev ja aasta	tagasitoomise kuupäev ja aasta

Lisa nr. 4.

(Õpilase perekonna- ja eesnimi)

Dokumentide ümbriku ..... (kausta, map) nr. ....

Sündimise aeg: .....
 Sündimise koht .....
 Rahvus..... Kodakondsus .....
 Kodune keel..... Usk .....
 Isa nimi ..... elus
 surnud
 Amet .....
 Emä nimi ..... elus
 surnud
 Amet .....
 Hooldaja.....
 Vanemate elukoht .....
 Esitatud dokumendid .....

Kus enne õppinud .....
 Astus .....
 (kooli nimetus)
 ..... klassi „.....“ ..... 19.....
 Lahkus kooli ..... klassist
 „.....“ ..... 19..... a.
 Lahkumise põhjus .....
 Esitatud dokumendid kätte saanud
 „.....“ ..... 19..... a.

(Õpilase allkiri)

Nimestik kaustale Nr. ....

Järjek. nr.	Kirja	Kellelt või kellele	Mis asjas	Leht
	daatum. nr.			

Kinnitan ja teen avalikkude raamatukogude võrku kuuluvatele raamatukogudele kohustuslikuks uute raamatute muretsemise käesoleva nimestiku järgi, välja arvatud lastekirjandus (9 liik), Avalikkude raamatukogude seaduse (SK VI 1938, 1, 18) § 9¹ põhjal.

Tallinnas, 11. aprillil 1940. Nr. 646.

Haridusminister P. Kogerman.

Avalikkudele raamatukogudele ja koolide õpilasraamatukogudele soovitatud raamatute nimestik.

XXIV.

Koostanud Haridusministeeriumi Raamatukogude Komisjon.

Liik nr. 0.

Ilukirjandus.

1. **Adams, Valmar.** Tunnetuse tund. Luuletused. Tartu, Noor-Eesti, 1939. — 59 lk. Hind 1 kr. 50 s. II.
2. **Buck, Pearl S.** Ema. Romaan. Inglise keelest tõlkinud A. Hanko. Tartu, „Maret“, 1939. — 306 lk. Hind 3 kr. 50 s. (Sarjast Kaasaegsete kuulsamate naiskirjanike romaane). II.
- *3. **Cervantes, Miguel de.** Teravmeelne Hidalgo Don Quijote Mancha'st. 2 köites. Hispaania keelest tõlkinud J. Kurfeldt. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts, 1939. — I köide 391 lk. Hind 4 kr. 50 s. II köide on ilmumisel. (Sarjast Maailmakirjandus.) I. — K III.
- *4. **Dostojevski, Feodor.** Idioot. Romaan. 2 köites. (Dostojevski kogutud teosed VI, VII.) Vene keelest tõlkinud M. Sillaots. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1940. — 432 + 399 lk. Hind 8 kr. II. — K V.
- *5. **Dostojevski, Feodor.** Kuritöö ja karistus. 2 köites. (Dostojevski kogutud teosed IV ja V.) Romaan. Vene keelest tõlkinud A. H. Tammsaare. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1939 ja 1940. — 407 + 400 lk. Hind 7 kr. 25 s. I. — K V.
6. **Dostojevski, Feodor.** Märkmeid surnud majast. (Dostojevski kogutud teosed III.) Romaan. Vene keelest tõlkinud J. Seilendal. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1940. — 384 lk. Hind 4 kr. I.

7. **EGGE, Peter.** Lahe rüpes. Romaan. Norra keelest tõlkinud A. Antik. Tartu, Eesti Kirjastuse Kooperatiiv, 1939. — 354 lk. Hind 4 kr. (Sarjast Põhjamaade romaanid.) II.
8. **Hemmer, Jarl.** Mees ja tema südametunnistus. Romaan. Rootsi keelest tõlkinud H. Meister. Tartu, Eesti Kirjastuse Kooperatiiv, 1940. — 308 lk. Hind 3 kr. 25 s. (Sarjast Põhjamaade romaanid.) II.
9. **Hiir, Erni.** Homse vastu. Luuletused. Tartu, Noor-Eesti, 1939. — 83 lk. Hind 2 kr. 75 s. II.
10. **Kärner, Jaan.** Käidud teedelt. Kümnes kogu värsse. Tartu, Noor-Eesti, 1939. — 62 lk. Hind 2 kr. II.
11. **Luts, Oskar.** Kogutud teosed XIII. Iiling. Romaan. Tartu, Noor-Eesti, 1940. — 304 lk. Hind 3 kr. 75 s. II.
- *12. **Molière.** Tartuffe ja Õpetatud naised. Näidendid. Tõlkinud A. Oras. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts, 1940. — 303 lk. Hind 3 kr. 75 s. II. — K V.
- *13. **Nuolivaara, Auni.** Karjus, tüdruk ja perenaine. Romaan. Soome keelest tõlkinud A. Selge. Tartu, Eesti Kirjastuse Kooperatiiv, 1939. — 320 lk. Hind 3 kr. 50 s. (Sarjast Põhjamaade romaanid.) I. — K IV.
14. **Nyirö, József.** Mägede mees (Uz Bence). Romaan. Ungari keelest tõlkinud F. Oinas. Tartu, Noor-Eesti, 1939. — 220 lk. Hind 3 kr. 50 s. II.
15. **Salminen, Tyne.** Vabrikutüdruk. Romaan. Soome keelest tõlkinud A. Ränk. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1940. — 240 lk. Hind 1 kr. 20 s. (Sarjast Looduse kroonine romaan.) II.
16. **Siwertz, Sigfrid.** Reis Paabelisse. Romaan. Rootsi keelest tõlkinud A. Lemberg. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1940. — 208 lk. Hind 1 kr. 20 s. (Sarjast Looduse kroonine romaan.) II.
- *17. **Under, Marie.** Kogutud teosed I. (Eelõitseng. Sonetid. Sinine puri. Rõõm ühest ilusast päevast.) Luuletused. Tartu, Noor-Eesti, 1940. — 250 lk. Hind 4 kr. 50 s. I. — K IV.
18. **Valtari, Mika.** Kes tappis proua Skrofi? Romaan. Soome keelest tõlkinud A. Hanko. Tartu, Eesti Kirjastuse Kooperatiiv, 1940. — 255 lk. Hind 3 kr. II.
- *19. **Valtonen, Hilja.** Tarvaala peretütar. Romaan. Soome keelest tõlkinud J. Madaras, Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1940. — 208 lk. Hind 1 kr. 20 s. (Sarjast Looduse kroonine romaan.) II. — K IV.

Liik nr. 1.

Üldteosed.

1. Eesti kroonika 1938. Kaastöölised: J. Paabo, A. Piip, A. Randalu, J. Taklaja, J. Käis, A. Leinjärv, A. Palm, R. Paris. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts, 1939. — 120 lk. Hind 1 kr. (Sarjast Elav teadus.) II.

Liik nr. 2.

Usu-, mõtte- ja kasvatusteadus.

- *1. **Laane, Karl.** Kuidas korraldada õpiringe. Tallinn, Üleriigiline Õpingide Keskus Eesti Haridusliidu juures, 1939. — 34 lk. Hind 25 s. I. — K III.

Liik nr. 3.

Ühiskonna- ja õigusteadus.

- *1. **Kornel, Karl.** Ühistegevus välismail. Tallinn, Eesti Ühistegeline Liit, 1939. — 184 lk. Hind 2 kr. 50 s. II. — K IV.
- 2. **Külaklubid.** Koostanud E. Nugis, L. Illisson, A. Leinjärv, L. Käbin, P. Vahi, A. Meikop ja E. Kubjas, Tartu, Eesti Karskusliit, 1940. — 40 lk. I.
- *3. **Liidak, Karl.** Suunad ja kavad. Tallinn, K.-ü. „Agronoom“, 1939. — 232 lk. Hind 3 kr. 60 s. II. — K IV.
- 4. **Piip, Ants.** Kaubandusõigus ja -protsess. 2. täiend. trükk. Tartu, Akadeemiline Kooperatiiv, 1939. — 439 lk. Hind 9 kr. II. — K V (kõrgematele kutsekoolidele).
- *5. **Pöldvere, H.** Seadusi ja määrusi kodanliku õhukaitse alalt. Tallinn, E. Andruse ja H. Pöldvere kirjastus, 1939. — 75 lk. Hind 1 kr. II. — K IV.
- *6. **Talvet, Lembit.** Eesti ühistegevus ja rahvuskultuur. Tallinn, Eesti Ühistegeline Liit, 1938. — 100 lk. Hind 1 kr. II. — K IV.
- *7. **Tõrmaküla, Ignas.** Maanoored. Eesti Maanoorte organisatsiooni tegevus sõnas ja pildis. Tallinn, Põllutöökoda, 1940. — 108 lk. Hind 1 kr. 75 s. II. — K III.
- 8. **Vaabel, Juhan.** Sissejuhatus finantsõigusteadusse. Finantsõiguse normistik ja selle teaduslik käsitlus. Tartu, Akadeemiline Kooperatiiv, 1939. — 190 lk. Hind 2 kr. II.
- *9. **Ühistu probleeme ja uurimusi I.** Tartu, Akadeemiline Ühistegevuse Selts, 1937. — 92 lk. Hind 1 kr. 50 s. II. — K IV.
- *10. **Ühistu probleeme ja uurimusi II.** Tartu, Akadeemiline Ühistegevuse Selts, 1939. — 193 lk. Hind 3 kr. II. — K IV.

Liik 4.

Keele- ning kirjandusteadus ja kunst.

- *1. **Hansen, Leopold.** Minu tee teatrisse. Märkmeid oma 60. sünni- ja 40-nda lavategevuse aasta puhul. Tallinn, autor, 1940. — 176 lk. Hind 3 kr. 50 s. I — K IV.
- *2. **Laugaste, Eduard.** Eesti kirjandus karikatuuris. Tartu, Akadeemiline Kirjandusühing, 1939. — 292 lk. Hind 3 kr. 75 s. I. — K V.
- *3. **Mihkla, Karl.** Eesti uusim kirjandus. Kirjanduslikud loengud ühes kirjandusmetoodikaga algkooliõpetajatele. Tallinn, autor, 1940. — 208 lk. Hind 3 kr. II. — K III.
- *4. **Raid, Aleksander.** Chopin. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts, 1939. — 160 lk. Hind 1 kr. 50 s. (Sarjast Suurmeeste elulood.) I. — K IV.
- *5. **Sell, Elisabeth.** Eesti-saksa sõnaraamat. 3. tr. Tartu, Noor-Eesti, 1940. — 739 lk. Hind 7 kr. 50 s. II. — K IV.
- *6. **Valik ühislaule I.** Tallinn, Eesti Lauljate Liit, 1940. — 39 lk. Hind 15 s. I. — K II.
- *7. **Vettik, Tuudur.** Laulukoori juhataja käsiraamat. Tallinn, Eesti Lauljate Liit, 1939. — 335 lk. Hind 5 kr. I. — K III.
- *8. **Vettik, Tuudur.** Praktiline noodiõpetus laulukooridele. Tallinn, Eesti Lauljate Liit, 1939. — 139 lk. Hind 60 s. I — K III. (See raamat on väljavõte sama autori raamatust „Laulukoori juhataja käsiraamat“.)

Liik nr. 5.

Matemaatika, loodus- ja arstiteadus.

- *1. **Kirde, K.** Andmeid Eesti kliimast. Tartu, Ülikooli Meteoroloogia Observatoorium, 1939. — 153 lk. K V.
- *2. Tartu Ülikooli Tähetorni kalender 1940. aastaks. Tartu, Ülikooli Tähetorn, 1939. — 63 lk. Hind 75 senti. II. — K IV.

Liik nr. 6.

Raken dusteadus.

- *1. **Fischer, Karl.** Veri ja kummi. Saksa keelest tõlkinud L. Loite. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1940. — 272 lk. Hind 5 kr. 80 s. (Sarjast Maailm vaekaasil.)
- *2. **Nauwelaerts, L.** Õli. Hollandi keelest tõlkinud G. Vaher. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1940. — 288 lk. Hind 6 kr. 60 s. (Sarjast Maailm vaekaasil.) II. — K IV.
- *3. **Olving, E.** Treiali ja freesija käsiraamat. Tallinn, K.-ü. „Tehniline Kirjastus“, 1939. — 152 lk. Hind 2 kr. 70 s. II. — K IV.
- *4. Sport ja mäng. Noorsportlase käsiraamat II. Toimet. A. Kolmpere, J. Laidvere, H. Michelson, H. Niiler. Tartu, K.-ü. „Postimees“, 1940. — 104 lk. Hind 1 kr. 25 s. I. — K III.

Liik nr. 7.

Maade- ja rahvasteteadus.

- *1. Eesti Rahva Muuseumi astaraamat XII—XIII 1936—1937. Sisu: F. Linnus „Eesti vanem mesindus I. Metsamesindus“. Tartu, Sihtasutus „Eesti Rahva Muuseum“, 1939. — 495 lk. Hind 8 kr. 50 s. II. — K IV.
- *2. **Kompus, Hanno.** Maaliline Eesti. Pilte Eesti ilusaist ehitustest, maastikest ja muist vaatamisväärsustest. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts, 1939. — 142 lk. Hind 1 kr. (Sarjast Elav teadus.) I. — K III.
- *. **Linnus, F.** Eesti vanem mesindus I. Metsamesindus. Tartu, Sihtasutus „Eesti Rahva Muuseum“, 1939. — 495 lk. Hind 8 kr. 50 s. (Vt. Eesti Rahva Muuseumi aastaraamat XII—XIII.)
- *3. **Ross, Colin.** Maailm vaekaasil. Saksa keelest tõlkinud L. Kenn. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1940. — 272 lk. Hind 5 kr. 80 s. (Sarjast Maailm vaekaasil.) II. — K V.

Liik nr. 8.

Ajalugu.

- *1. Eesti Vabadussõda 1918—1920. II. Tallinn, Vabadussõja Ajaloo Komitee, 1939. — 568 lk. Hind 6 kr. I. — K III.
- 2. **Hanko, August Johannes.** Oli kord... Mälestusi I Kambja. Tartu, „Maa“, 1939. — 264 lk. Hind 3 kr. 50 s. II.
- *3. **Laaman, Eduard.** Konstantin Päts poliitika- ja riigimees. Tartu, Noor-Eesti, 1940. — 293 lk. Hind 6 kr. 50 s. I. — K III.
- *4. **Laaman, Eduard.** Uus Euroopa sõda. Tartu, Eesti Kirjanduse Selts, 1940. — 112 lk. Hind 1 kr. (Sarjast Elav teadus.) II. — K IV.
- *5. **Traksmäe, August.** Lühike Vabadussõja ajalugu. Tallinn, K.-ü. „Kultuurkoondis“, 1939. — 212 lk. + 56 lk. pilte kriitpaberil + 1 kaart. Hind 3 kr. 40 s. II. — K III.

Liik nr. 9.

Lastekirjandus.

- *1. **Laidsaar, Eerik.** Kompanii poeg. Lastejutt. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1939. — 28 lk. Hind 85 s. (Sarjast Rõõmus raamat.) II. — K II.
- *2. **Läti** muinasjutte. Tõlkinud K. Aben. Tartu, Eesti Kirjastuse Kooperatiiv, 1939. — 109 lk. Hind 2 kr. (Sarjast Lastejutte.) I. — K II.
- *3. **Neegri**poiss Sambo. Lastejutt. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1939. — 16 lk. Hind 60 s. (Sarjast Rõõmus raamat.) II. — K I.
- *4. **Parijõgi, Jüri.** Kulbult Atlandile. Noorsoojutud. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1939. — 176 lk. Hind 2 kr. 20 s. I. — K II.
- *5. **Tasa, Eduard.** Karjapoiss on kuningas. Lastejutt. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1939. — 28 lk. Hind 85 s. (Sarjast Rõõmus raamat.) II — K I.
- *6. 1001 ööd. Valimik muinasjutte. Tõlkinud L. Jaagu. Tartu, Eesti Kirjastuse Kooperatiiv. 1939 — 112 lk. Hind 2 kr. (Sarjast Lastejutte.) I — K III.
- *7. **Uibopuu, Valev.** Eha-Mai peab poodi. Lastejutt. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1939. — 28 lk. Hind 85 s. (Sarjast Rõõmus raamat.) II. — K I.
- *8. **Vester, B.** Sipelgate linnas. Lastejutud. Tartu, Noor-Eesti, 1940. — 50 lk. Hind 1 kr. 40 s. II. — K I.
- *9. **Väike Tiit** ja vapper kapten. Lastejutt. Tartu, K.-ü. „Loodus“, 1939. — 28 lk. Hind 85 s. (Sarjast Rõõmus raamat.) II. — K I.

Ajakirjad.

Ajakirjade nimestikus tehakse järgmised muudatused: a) raamatukogudele I järjekorras ja koolidele IV liigis soovitatud ajakirjad „Eesti Kirjandus“, „Looming“ ja „Põllumajandus“ soovitatakse koolidele III liigis; b) raamatukogudele I järjekorras soovitatud ajakiri „Raamatukogu“ soovitatakse ka koolidele III liigis.

Märkus: Vene vähemusrahvuse avalikele raamatukogudele soovitatavate venekeelsete raamatute kohta koostatakse erinimestikud, mida Haridusministri 21. detsembri 1938. a. otsuse alusel erandina üldisest korrast ajakirjas „Haridusministeeriumi Teataja“ ei avaldata, kuna need puudutavad vaid väheseid raamatukogusid, kuid mis asjaomastele raamatukogudele tehakse teatavaks kohalike koolivalitsuste kaudu. Seni on koostatud:

- a) Nimestik nr. 1 — 16. XII 38, mis on kinnitatud Haridusministri 21. XII 38 otsusega ja
- b) nimestik nr. 2 — 11. XI 39, mis on kinnitatud Haridusministri 4. XII 39 otsusega.

Vene vähemusrahvuse avalike raamatukogude täiendamine riigikeelse kirjandusega toimub Haridusministri eeltähendatud otsuse kohaselt üldises korras kinnitatud ja ajakirjas „Haridusministeeriumi Teataja“ avaldatud soovitatud raamatute nimestike järgi.

Tallinnas, 10. aprillil 1940.

Komisjoni juhataja J. Aavik.
Asjaajaja R. Alas.

Kinnitan.

4. IV 1940.

P. Kogerman,
Haridusminister.**Väikelavadele ja noorsoole soovitatud lavateoste nimekiri nr. 3*).**

Käesolev nimekiri on koostatud Haridusministeeriumi Raamatukogude Komisjoni Alamkomisjoni poolt ja vastu võetud Haridusministeeriumi Raamatukogude Komisjoni 30. märtsi 1940. a. otsusega.

Lühendused pealkirjade lõpul: VI — väikelaevadele soovitatud, ns — noorsoole soovitatud.

Soovitamise järjekord on märgitud pealkirja lõpus rooma numbritega — I või II. Araabia numbrid — 1, 2, 3, 4 ja 5 — tähistavad liiki, milles lavateos on noorsoole soovitatud.

Näide: VI I, ns I 3 tähendab: lavateos on soovitatud väikelavadele esimeses järjekorras ja noorsoole esimeses järjekorras kolmandas liigis.

Noorsoole 1. liigis soovitatud lavateos on kohane I ja II õppeaastale vastavale eale, noorsoole 2. liigis soovitatud lavateos on kohane III ja IV õppeaastale vastavale eale, noorsoole 3. liigis soovitatud lavateos on kohane V ja VI õppeaastale vastavale eale, noorsoole 4. liigis soovitatud lavateos on kohane VII, VIII ja IX õppeaastale vastavale eale ja

noorsoole 5. liigis soovitatud lavateos on kohane X, XI ja XII õppeaastale vastavale eale.

1. Akurater, J. Lõbus peremees. Komöödia 4 vaatuses. Tõlkinud M. Pukits. Eesti Haridusliidu kirjastus, Tallinnas, 1932. 135 lk. VI II. (Tõlketeos.)
2. Antson, Al-der. Orduaja lõpp. (Parun kolib ära.) Külakomöödia 3 vaatuses. Kolmas trükk. Autorikaitse Ühingu kirjastus, Tallinnas, 1940. 62 lk. VI II.
3. Blaumann, R. Rätsepääd Sillamatsil. R. Blaumanni rahvatükk 4 pildis. Tõlkinud K. Aben. Oludele kohastanud Ark. Tülik. Taavet Mutsu teatrikirjastus, Tallinn, (1938). 74 lk. VI II.
4. Brigader, Anna. Suur saak. Lõbumäng viies vaatuses. Läti keelest M. Pukits. Eesti Haridusliidu kirjastus, Tallinn, 1934. 155 lk. VI II. (Tõlketeos.)
5. Heimberg, Julius. Kratt. (Raha-auk.) Muinasjutuline näidend lastele 3. vaatuses. Autori kirjastus (1924). Pealadu Taavet Mutsu Teatrikirjastuse kesklaos. 40 lk. Ns II 3.
6. Heimberg, Julius. Vanaema õpetus. Lastenäitemäng kolmes vaatuses. Autori kirjastus, Tallinn, (1917). Pealadu Tavet Mutsu Teatrikirjanduse kesklaos. 48 lk. Ns II 1.
7. Heimberg-Kõrreveski, J. Õnneliku särk. Laste näidend kahes vaatuses. T. Mutsu kirjastus, Tallinnas, 1923. 56 lk. Ns II 2.
8. Kallak, J. Jõuluvaimud. Lastenäidend ühes vaatuses. Eesti Haridusliidu kirjastus, Tallinn, 1938. 36 lk. Ns II 1.
9. Korvet, Kaarel. Inimesed teelahkmel. Rahvatükk 3 vaatuses (4 pildis). 73 lk. VI II.
10. Kuma, H. Oi-oi, jõuluvana. Jõulunali 2 pildis laulu ja tantsuga. Taavet Mutsu teatrikirjastus, Tallinnas, (1938). 46 lk. Ns II 1.

* Nimekirja juurde kuuluv lähem selgitus on avaldatud Haridusministeeriumi Teatajas 1939. a. nr. 16 Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna 19. oktoobri 1939. a. ringkirjadena nr. 6401 ja 6402.

11. Kuma, H. Väike üllatus. Lastenali 2 pildis. Taavet Mutsu teatrikirjastus, Tallinnas, (1937). 42 lk. Ns I 1.
12. Kõrreveski, Julius. Kõige tugevam. Näidend 3 vaatuses, 4 pildis Eesti noorsoole. Teatrikirjastus Tavet Mutsu, Tallinn, 1926. 56 lk. Ns II 2.
13. Laidsaar, Eerik. Kunst ja kivilööv. Naljämäng 1 pildis. 23 lk. VI II.
14. Laidsaar, Eerik. Mõök ja ader. Näidend kolmes vaatuses. Autorikaitse Ühingu kirjastus, Tallinnas, 1940. 52 lk. VI II.
15. Liiv, Jakob. Kullaketrajad. Kahejärguline lastenäidend. Teatrikirjastus Tavet Mutsu. 49 lk. Ns I 1.
16. Lukss, Rob. Opetatud sulane. Komöödia kahes vaatuses. Läti keelest tõlkinud Karl Aben. Eesti Haridusliidu Kirjastus, Tallinn, 1933. 70 lk. VI II. (Tõlketeos.)
17. Maran, Hell. Muistne kuld. Muinasjutt kahes pildis eel- ja järellooga. Kirjastus K/Ü „Tarvik“, Tallinnas, 1939. 34 lk. Ns I 1.
18. Maran, Hell. Okasmüürlaste linn. Noorsoo näidend 4 vaatuses. Kirjastus K/Ü „Tarvik“, Tallinnas, 1939. 51 lk. Ns I 1. (Vajab erilisi kostüüme.)
19. Pihla, Magda. Ma olen muinasjutt. Laste jõulunäidend ühes vaatuses. Kirjastus K/Ü „Tarvik“, Tallinnas, 1939. 19 lk. Ns II 1.
20. Ploompuu, A. Unustajad. Lastenäidend 1 vaatuses. Tavet Mutsu teatrikirjastus, Tallinnas, (1936). 34 lk. Ns I 1.
21. Rõuk, A. Miku majapidamist juhtimas. Lastenäidend 1 vaatuses. Ainetel A. Rõuk. Tavet Mutsu Teatrikirjastus, Tallinnas, (1935). 30 lk. Ns II 1.
22. Sarin, Karl. Maa jõud. Draama neljas vaatuses. Läti keelest tõlkinud M. Pukits. Eesti Haridusliidu kirjastus, Tallinn, 1935. 128 lk. VI II. (Tõlketeos.)
23. Tõnnov, H. ja Tulik, A. Tiiu sünnipäev. Lastenäidend 2 vaatuses. Tavet Mutsu Teatrikirjastus, Tallinn, (1934). 48 lk. Ns I 1.
24. Ukukivi, J. P. Peremees majja. Külakomöödia 3 vaatuses. Autorikaitse Ühing, Tallinn, 1940. 43 lk. VI II.
25. Ukukivi, J. P. Valge laev. Näidend neljas vaatuses. (Ed. Vilde romaani „Prohvet Maltsvet“ ainetel.) Autorikaitse Ühingu kirjastus, Tallinnas, 1940. 78 lk. VI I.
26. Visnapuu, Eduard. Rooma keiser. Näidend kolmes vaatuses. Autorikaitse Ühingu kirjastus, Tallinn, 1940. 78 lk. VI II.
27. Zälite, Elina. Armu väikesed vääratused. Komöödia kolmes vaatuses. Läti keelest M. Pukits. Eesti Haridusliidu kirjastus, Tallinnas, 1932. 136 lk. VI II. (Tõlketeos.)

Tallinnas, 4. aprillil 1940. Nr. 640.

Alamkomisjoni juhataja Joh. Aavik.

Asjaajaja F. Roose.

MITTEAMETLIK OSA.

Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna teadaanne raamatukogunduse kursuste ja raamatukogujuhataja kutse eksamite asjas 1940.

Haridusministri 11. aprilli 1940. a. otsusega 1940/41. aastaks kinnitatud kava kohaselt korraldavad Haridusministeeriumi ülesandel raamatukogunduse kursused:

I. Raamatukogujuhataja I järgu kutsele ettevalmistamiseks.

1. **Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing** — Tallinnas 10.—22. juunini. Juhataja Tallinna Keskraamatukogu juhataja A. Sibul (Tallinn, Vabaduse pst. 4).

II. Raamatukogujuhataja II järgu kutsele ettevalmistamiseks.

2. **Petseri Maakoolivalitsus** — Petseris 3.—8. juunini. Juhataja koolide inspektor O. Paas.
3. **Pärnu Maakoolivalitsus** — Pärnus 10.—15. juunini. Juhataja koolide inspektor A. Tamm.
4. **Valga Maakoolivalitsus** — Valgas 26.—31. augustini. Juhataja koolide inspektor A. Kõiv.
5. **Viru Maakoolivalitsus** — Rakveres 2.—7. septembrini. Juhataja koolide inspektor H. Linsi.
6. **Viljandi Maakoolivalitsus** — Viljandis 9.—14. septembrini. Juhataja koolide inspektor M. Roots.

Kursustest võivad osa võtta Raamatukogujuhatajate kutselise ettevalmistuse määruse (HMT nr. 3 — 1935) § 10 tähendatud isikud, kusjuures Tallinna kursused on üleriigilised, ent ka teistele kursustele võetakse kuulajaid ka võõrastest koolivalitsuskondadest, kui ruum seda võimaldab. Osavõtu suhtes tuleb pöörduda suuliselt või kirjalikult Tallinnas kursuste juhataja poole, mujal vastava Maakoolivalitsuse või koolide inspektori poole.

Ühenduses eeltähendatud kursustega korraldatakse kõigi kursuste juures eksamid raamatukogujuhataja kutse saamiseks Haridusministeeriumi Raamatukogujuhatajate Eksamikomisjonis — Tallinnas I ja II järgu kutse alal, mujal II järgu kutse alal.

Eksameile pääsemiseks tuleb esitada Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonnale hiljemalt üks nädal enne eksamite, resp. kursuste algust vastav kirjalik sooviavaldus ühes Raamatukogujuhataja kutse omandamise ja raamatukogude juhatajate teenistuse määruse (HMT nr. 3 — 1935) § 11 järgi nõutavate lisadega. Selle sooviavalduse võib aga ka esitada vastavale Maakoolivalitsusele või kursuste juhatajale ühel ajal kursustele ülesandmisega.

Eksamite nõudmised leiduvad Raamatukogujuhatajate kutselise ettevalmistuse ja kutseksamite kavades (HMT nr. 3 — 1935 ja nr. 8 — 1937), kus on antud ka nende õppe- ja käsiraamatute nimestik, mis eksamiõiendajail tuleb läbi töötada. On soovitatav, et kursustele kui ka eksameile tulijad juba varemini valmistaksid end selleks vastavate õppe- ja käsiraamatute abil ette, millisel korral kursused kujuneksid neile õpitu kokkuvõtmiseks ning kordamiseks ja eksamite õiendamine toimuks ilma eriliste raskusteta.

Isikud, kes on õiendanud eksamid vähemalt rahuldavalt ja kes oma sündimisaja ja koha, hariduse, raamatukogunduse praktika (vähemalt 1 aasta) ja selle hinnangu kohta (raamatukogujuhataja ja koolide inspektori poolt) on esitanud vastavad tõendused, saavad Haridusministeeriumi Noorsoo ja Vabahariduse Osakonnalt raamatukogujuhataja vastava järgu kutsetunnistuse, mis neile kätte saadetakse kohaliku koolivalitsuse kaudu.

Kursustest osavõtjaile võimaldatakse kursuste korraldaja poolt ühiskorter, mille kasutamise soovist tuleb ühel ajal kursustele ülesandmisega teatada.

Tallinnas, 12. aprillil 1940. nr. 623.

Noorsoo ja Vabahariduse Osakonna direktor J. Vellerind.

Vabaharidustöö nõunik A. Leinjärv.

